

PRESENTACIÓ de l'EXPOSICIÓ «El camí d'un poble»

Son Tugores, 5 d'octubre de 2018

Josep Lluís Pol i Llompart

Bon vespre a tothom.

En primer lloc, vull donar les gràcies a l'Associació de Voluntaris del Castell, a l'Associació cultural Al-Rum i a la Fundació Castell d'Alaró per la confiança en l'encàrrec de la lletra del llibre d'aquesta commemoració. Una lletra que han tengut l'amabilitat de compartir amb nosaltres gent com en Pedro *Xineta*, en Jaume *Llameta*, en Pedro *Verano*, en Jaume *de Ca ses Pues*, n'Andreu *de Can Llambies* o tanta i tanta gent que des de les fotografies antigues recollides ens mostra la seva fesomia i que ben segur reconeixereu. El meu agraïment també a l'Ajuntament d'Alaró que ha estat sensible a aquesta iniciativa i que l'ha feta possible.

Fa 50 anys que la voluntat del poble d'Alaró aconseguí acostar un poc més el castell a la gent. 50 anys... Vos heu fet mai la pregunta de per què les persones tenim la necessitat de celebrar aniversaris o commemorar efemèrides?

En primer lloc, recordam allò que estimam. Ningú no ens obliga a fer-ho. Ens surt de dins. El capet de les persones té, per sort, una gran capacitat per recordar tot allò estimat, encara que aquests records no siguin sempre alegres o feliços. Els objectes de la nostra estima poden ser persones, en primer lloc, clar, però també animals, coses, llocs, paisatges, històries, situacions... Estimar és una acció profundament humana. I el castell d'Alaró és una font inesgotable d'estima, segurament perquè en ell hi caben i s'hi ajunten històries, paisatge, animals... i sí, sobretot, persones.

Recordar té també una dimensió intrínsecament temporal. Quan recordam alguna cosa, la situam en el temps i aquest fet, ens ajuda a situar la nostra petita història dintre la història col·lectiva de la nostra comunitat propera. Sempre hi ha un punt d'egoisme o figurera en les nostres accions. Però això no és dolent. Al cap i a la fi, sense aquest voler ser, sense aquest saber que hi som, sense aquesta consciència del jo, no hi hauria la consciència del nosaltres ni del nostre petit País.

Però hi ha una altra cosa que és encara, fins i tot, més meravellosa. Parl de la capacitat de les persones per comunicar-nos a través del temps. Contava l'Arxiduc que dins la cova de Sant Antoni, la calç dels degotissos anava posant vernís fins a tapar-les, a paraules que la gent havia escrit a la roca. Missatges del s. XIX que potser algun dia tornaran ser llegits.

Encara que no hi pensem, les nostres accions passades són llançades cap al futur sempre portadores d'algun missatge. Pujar al castell pel camí des Pouet és rebre, més o menys inconscientment aquestes cartes del passat. Cartes que duen per remitent Jaume Pascual, Antoni Oliver, Andreu Parietti, Antònia Vidal, Antònia Vicens, Maria Isern, Pep Fullana, Biel Ferrer, Maria Fiol... per citar només algunes d'aquelles que ja no hi són.

Fixau-vos bé: un castell per estimar, l'estima d'un poble que perdura al llarg del temps, i un missatge que acompanya aquesta estima per a aquell qui el vulgui escoltar.

Mil vuit-cents metres de recorregut que salven cent trenta-sis metres de desnivell. A grans trets, el paisatge que embolcalla el camí des Pouet no ha canviat gaire en cinquanta anys, però la mirada atenta de cada redol encara ens porta aquest missatge del què vos parl.

Tot sortint des Verger per amunt, una olivera centenària fa equilibris per no ser engolida en la buidor d'un esbaldrec com aquells que adobava en *Llameta*.

En el primer revolt, vora el camí de ses Rotes Fredes, una gratada immensa deixa a la vista un llit d'argila blanca i ens assenyala el punt principal d'on la pala extreia material per reblir el camí.

El portell d'entrada al bosc, part damunt es Verger, ja no el tanquen barreres antigues i és pas franc per a excursionistes, ovelles i cabres.

Les crosteres a la soca d'alguna alzina, empeltada de gla dolç, ja només són coneixedores per la mirada experta d'aquells qui saben l'art que tan bé conreava en Pau *Borino*.

Les periòdiques encimentades d'alguns trams, a més d'algunes fibres, hereves ben segur de les originals, permeten mantenir el pis dels revolts -i de bona part de les tirades- que aquells homes valents s'esforçaren en deixar en perfecte estat a força de diumenges, braons i calls.

La volta dels Caparruts segueix essent el punt que posa a prova la perícia dels conductors per salvar tot el camí d'una estirada sense maniobres.

La font Nova des Verger ja *no vessa, ni canta, ni plora...* ni nodreix el safareig clivellat. I rost avall, degoten imparables, les pedres i les teules de la canaleta fins a les marjades de l'oliverar, per on passa un tub negre que ve de la font des Penyal Agut.

Prop del coll, sobre el marge més alt que aguanta el camí, alguns escopidors que protegien la caiguda han desaparegut paret avall, bosc endins. A la base d'aquest marge, l'estructura d'una gelera de l'antic restaurant es va desfent.

Al llarg de tot el traçat, és visible el creixement del bosc que ja no tallen carboners ni calciners i que ha acabat per envair una part de les marjades de conreu. Temps era temps en què aquestes arribaven ben netes i sense interrupció des de les cases de la possessió fins al coll.

Les restes de dos petits pilars de bloquet recorden el restaurant que hi hagué en es Pouet i que fou, altre temps, parany de lloses per a tords. Els alaroners que s'hi arremolinaven han deixat pas als alemanys i forans que, en la seva majoria, ja no passen del restaurant des Verger. Just al coll des Pouet, amagat i discret dins l'alzinar, unes peces de marès delaten i estotgen el seient del vell excusat, trona de necessitats d'aquell -altre temps- animat restaurant de muntanya.

El Seat 600 blau PM 73075, que ajudava en Biel i na Maria a fer més lleugera la feina de proveïment del castell, és ara una furgoneta Renault Kangoo verd cava que menen els donats actuals, en Natxo i na Myriam.

Permeteu-me, per acabar, dos petits records personals que em lliguen com un fermall de càrritx als revolts del camí: el Citroën 2CV del meu padrí de fonts, que se va encalenticir en el primer intent de pujada quan jo tenia 4 o 5 anys, i que per tant havia de ser just acabat d'inaugurar el camí. No vos podeu imaginar el disgust d'aquell al·lot pucer quan li digueren que se quedava sense castell. L'altra, la pujada que vaig poder fer des des Pouet, amb una família d'alaroners i ma mare ja gran, ara fa quatre anys, gràcies a aquest camí.

L'exposició i el llibre que avui ens reuneixen, una idea brillant de les associacions que ho han fet possible, volen recollir el missatge d'aquells alaroners i alaroneres que feren camí plegats. Un camí que és molt més que una simple via de comunicació entre el poble i el castell. Un camí que és enllaç entre els carrers d'aquí abaix i els tiranys d'allà dalt. Un camí que és baula entre la història dels segles passats i l'actualitat del nostre avui. Un camí que és mestall entre el ciment de les cases i la terra del bosc. Un camí que és pont entre les marjades de l'oliverar i els cingles de la penya. Un camí, al cap i a la fi, que podria esdevenir fil d'Ariadna dins aquest laberint d'identitats desenfocades del nostre temps. Tant de bo hi hagués més pobles com Alaró que obrissin camins en comptes de tancar fronteres. Moltes gràcies.